

VEČERNI LIST

Posamezna številka 60 vln.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 60 vln.

Cene po pošti:
 za celo leto . K 84.—
 za pol leta . K 42.—
 za četrt leta . K 21.—
 za 1 mesec . K 7.—
 Za Ljubljano mesečno 7 K
 za inozemstvo mesečno K 12.—
Uredništvo in uprava:
 Kopitarjeva ulica št. 6
 Uredn. telefon št. 50

Liberalno divjaštvo na Bledu.

V imenu dostojnosti in kulture bi se morali tudi liberalci sramovati divjaštva svojih somišljenikov na Bledu in je obsoditi. Te ga ne store. Divjaštva blejskih liberalcev ne obsojajo, znamenje, da ves slovenski liberalizem odobrava to početje.

Ko je svoječasno nekaj liberalcev povzročilo znano bogoskrunstvo na Bledu, smo v našem časopisu to početje pribili. Ker so bila imenovana nekatera imena, katerih nositelji so izjavljali, da niso s tistim divjaštvom imeli nobenega posla, smo jo takoj popravili, kar se tiče oseb. Dotične osebe so potem še vseeno tožile, kar pa na stvari ne spremeni ničesar. Obsojena sta bila sicer dva uradnika, blejski liberalni bogoskrunci pa so samo radi tega ušli tedaj sodni kazni radi bogoskrunstva, ker so se izgovarjali, da so bili tedaj popolnoma pijani. Eden od prizadetih, do nezvesti pijanih liberalnih bogoskrunccev pa je bil od glavarstva vseeno obsojen na 14 dnevni zapor.

Radovedni smo, kako se bodo izgovarjali sedaj. Do nezvesti pijan človek namreč ne more podžgati mlajev in sla-

volokov, ne more veslati po jezeru pozno v noč, ne more napadati žensk. Na Bledu pa se je vso noč od strani liberalcev vse to godilo med tulenjem in žvižganjem.

Blejsko liberalno divjaštvo je dokazalo, da liberalci niso zmožni skruniti le kapelic in križev, marveč da so zmožni napadati tudi šibke ženske, napadati tuje goste, ki so prišli k nam kot prijatelji našega naroda, metati na goste gnojnico — gotovo simbol svoje liberalne kulture, da so zmožni napiti se do nezvesti ter nato tajiti svoj zločin. Napadli so — menda — v imenu narodnega edinstva — tri Srbinje na jezeru, ter jim grozili z revolverjem.

Liberalna podivjanost ni le kulturni narodni škandal. Dobro je, da ta sramota pada nazaj na liberalce, ker so vsi gostje imeli priliko videti kulturnost poštenega slovenskega ljudstva. Radi liberalnih izvrzkov ne bo cel narod nosil posledic pijane liberalne podivjanosti. Dobro je to, da se tuji gostje tega zavedajo in znajo ločiti med maso ljudstva in njegovimi izmečki.

Bogoskrunstvo na Bledu.

V imenu Njegovega Veličanstva kralja Mihaela Moškerc, rojen 30. oktobra 1872 v Ljubljani, pristojen v Ljubljano, k. v. oženjen, odgovorni urednik »Slovenca« v Ljubljani, kaznovan, ter Jože Rutar, 40 let star, roj. v Bistrici v Rožu, prist. v Ljubljano, k. v. oženjen, odgovorni urednik »Večernega lista« v Ljubljani, s t a k r i v a, da sta priobčila i. s. Miha Moškerc v številki 73. dnevnika »Slovenec« z dne 31. marca 1920 pod naslovom »Bogoskrunstvo«, Jože Rutar pa v številka 72 dnevnika »Večernega lista« z dne 30. marca leta 1920 pod naslovom »Bogoskrunstvo na Bledu« sledečo notico: Blejski Sokoli so se proslavili s čini, ki so na sramoto celemu sokolstvu. Pred tremi tedni se je opravila skupaj družba 14 mladih Sokolov, med njimi učitelj Grundner iz Gorij, v gostilni Sokola Florjančiča na Bledu. Duh in razpoloženje te družbe je bil tak, da si je dal duška na ta-le način: Sneli so s stene križ, ga zasramovali in strli. Potem so šli v gostilno Mangart in tam storili enako bogoskrunstvo s križem. Od tod so šli na plano — razbijat kapelice. Poškodovali so tri kapele, katerih dve sta bili delo arhitekta Vurnika, vse tri pa so bile blagoslovljene in služijo kot oltar o Sv. Rešnjem Telesu. To divjaštvo — ki je le člen v dolgi verigi protiverskega početa blejskega Sokola — je vse ljudstvo do skrajnosti razburilo in na praznik Marijinega oznanjenja dne 25. marca se je vršila javna zadostilna procesija ob ogromni udeležbi prebivalstva. Svojo sodbo bo izreklo še sodišče. Stražmojster Rakovec je v svojem poročilu na sodnji omenil samo eno kapelico in obtožil samo dva preprosta fanta, toda ljudstvo pričakuje, da bo sodna roka doslegla tudi ostale krivce, pa naj bodo tudi sinovi »višjih« družin in bogatašev. A

vodstvo Sokola pozivljamo, naj pazi, da se sokolske telovadnice ne bodo spremenile v telovajnico. — S tem sta zakrivila prestopke zanemarjenja primerne pazljivosti v smislu člena III. zak. z dne 15. X. 1868, št. 143 d. z. in se obsojata v smislu tega postornega določila i. s. Miha Moškerc na 120 K denarne globe v slučaju neizterljivosti na 12 dni zopora, ter Jože Rutar na 40 K denarne globe v slučaju neizterljivosti na 4 dni zopora ter imata tekmo 14 dni po pravomočnosti sodbe i. s. Miha Moškerc v dnevniku »Slovenec«, Jože Rutar pa v dnevniku »Večerni list« to sodbo na svoje stroške objaviti na istem mestu. Dalje se imenovana obsojata po § 389 k. pr. r. na povračilo stroškov kazenskega postopanja. Razlogi: Notica z inkriminirano vsebino priobčena bila je v dnevniku »Slovenec« dne 31. marca 1920, v dnevniku »Večerni list« pa dne 30. marca 1920. Takrat je bil odgovorni urednik »Slovenca« Miha Moškerc, odgovorni urednik »Večernega lista« pa bil je Jože Rutar. Obtožnica se zagovarjata, da ne vesta, kdo je to notico pisal, in da je pred objavo nista čitala. Ker tvori vsebina priobčene notice pregrešek po § 487 k. z. je potem takem krivdorek utemeljen. Obtežilo je pri Moškercu povratek; pri Rutarju ni nič obtežilnega. Olajšilnega ni. Kazen, ki je po navedenem zakonu izmeriti z denarno globo od K 40 — K 400, je torej krivdi in premoženskim razmeram obtožencev primerna. Objave sodbe je sodišče odredilo vsled predloga zasebnega tožitelja glasom § 39 tiskovnega zakona. Izrek o kaz. troških se opira na § 389 k. pr. r. — Ljubljana, dne 14. 6. 1920. — Okrajno sodišče v Ljubljani oddelek II. dne 11. julija 1920. — Avsec l. r.

RAZNO IZ JUGOSLAVIJE.

LDU Belgrad, 5. avgusta. Dr. Vesnić je poslal poslanikom vseh tujih držav v Belgradu poziv, v katerem zahteva, naj se obračajo pri izvrševanju svojih poslov edino le na ministrstvo zunanjih del, a ne na razna ministrstva neposredno, kakor se je to doslej dogajalo.

LDU Belgrad, 5. avgusta. V ministrstvu prosvete izdelujejo obširno naredbo v zvezi z začasno nastavljenih učiteljev.

LDU Belgrad, 6. avgusta. Finančno ministrstvo je zahtevalo, da se plakete naše kraljevine izpolnijo po istih predpisih ter da se tiskajo in izpolnijo samo v našem jeziku.

LDU Belgrad, 6. avgusta. V ministrstvu za socialno skrbstvo izdelujejo načrt, po katerem se bodo vsi dohodki invalidov od njihove dela zbirali v posebni blagajni, ne pa kakor doslej pri finančnem ministrstvu.

AMERIŠKI KONZULAT V ZAGREBU.

LDU Belgrad, 5. avgusta. Kr. vlada je na zahtevo Zedinjenih držav privolila, da se ustanovi v Zagrebu ameriški konzulat. Konzulat bi začasno upravljal Wilburg Kehlinger, dokler bi ne bil imenovan drug konzul.

ITALIJA SE UMIKA IZ ALBANIJE.

LDU Rim, 4. avgusta. (Dun. KU — Stefani). V zmislu dne 2. t. m. v Tirani podpisane dogovora med Italijo in Albanijo je italijanska vlada že odredila priprave za povratek sedaj v Valoni in na obali se nahajajočih vojakov ter onih čet, ki so še v Albaniji, izvzemši na otoku Saseno. Čete, ki se nahajajo v Skadru, ostanejo na svojem mestu. Dogovor vsebuje nadalje določila glede nekaterih posebnih vprašanj, kakor n. pr. kolikor mogoče hitre izročitve uprave mesta Valone ter ozadja albanski vladi.

Krščanski socializem na Holandskem.

Na Holandskem je 150.000 katoliško strokovno organiziranih delavcev proti 200.000 socialnodemokratskim in 70.000 anarhističnim; razen tega je še 70.000 krščansko organiziranih delavcev, ki so pa izvzemši limburških katoliških rudarjev protestanti.

V Heerlenu, središču holandskega premogovnega okoliša, ima katoliško delavstvo naslednje socialnoskrbstvene organizacije ozir. ustanove:

Stavbeno društvo »Ons Limburg«, ki zida delavske kolonije. Posamezne hišice z vrtem so namenjene le eni družini; najemnik se mora pismeno zavezati, da ne bo sprejel nobenega podnajemnika ali prenočevalca. Ako to obvezo prelomi, velja to kot kršenje najeminske pogodbe in mora najemnik takoj iz stanovanja. Samo tekom letošnjega leta bo zgradilo društvo pri eni sami jami v Heerlenu 800 takih delavskih hišic.

Razen tega je v Heerlenu dom za samske delavce, ki imajo vsak svojo lastno čedno sobico; v pritličju je gospodinjstvo. Blizu tega doma stoji velika delavska obednica, kjer dobi ceno kosilo dnevno 2000—3000 rudarjev.

Dalje je v Heerlenu dom za brezposelne delavce, ki je združen s posredovalnico za delo. Vsako noč prenoči v domu do 120 delavcev.

V delavski posredovalnici se je 1918. leta zglasilo za delo 3813 moških in 2719 žensk, ponudb je pa bilo 3443 za moške in 1014 za ženske.

Končno obstoja v Heerlenu konsumno društvo »Naš vsakdanji kruh« ki je imelo lani 772.000 holandskih goldinarjev prometa.

Kakor za telo, je poskrbljeno tudi za dušni blagor delavstva. Kjer ni v bližini farne cerkve, so nastanjeni med delavstvom frančiškani; sicer se pa povsodi ustanavljajo nove fare.

Moč katoliško organiziranega delavstva na Holandskem je znatna. Ko so hoteli nedavno socialistični železničarji v zvezi z ladjedelniškimi delavci brez vzroka vprizoriti politični generalni štrajk, so rekli krščanski železničarji, ki jih je 17.000: ne! In štrajk je moral izostati.

Zgled holandskih tovarišev bodi nam v bodrilol!

PROMETNA KONFERENCA V MARIBORU.

LDU Maribor, 6. avgusta. Včeraj dopoldne se je tukaj pričela prometna konferenca za ureditev prehodnega prometa iz Jugoslavije v Nemško Avstrijo in obratno. Konferenci prisostvuje kot zastopnik belgrajskega ministrstva saobračaja sekcijki načelnik Deroko, kot zastopnik nemško-avstrijskega državnega urada za promet ministerialni svetnik dr. Constantin. Posvetovanja se udeležijo razen raznih strokovnjakov tudi še zastopniki deželnih vlad za Slovenijo in Koroško. Sekcijski svetnik Deroko je pozdravil navzočne v imenu kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, na čjo iniciativo se je sezvala skupščina strokovnjakov obeh vlad. Izjavil je, da je glavni namen konference, skleniti sporazum glede ureditve medsebojnih odnošajev v izvajanju skupne službe na obmejnih postajah in je poudarjal, da mora konferenca zaznamovati one prehodne točke, kjer prehajajo železniške linije iz enega teritorija na drugi in ki jih smatrajo za enkrat za obmejne postaje. Nato je otvoril sejo in predlagal, naj se konferenca razdeli v primerne pododseke, in sicer: v odsek za prometne zadeve, transportno in komercialno službo, vozovno službo, carino in pošta, javna varnost in sanitetna služba. Posamezni odseki so se konstituirali že tekom dopoldneva. Tekom popoldneva so se pogajanja nadaljevala. V prvi vrsti je šlo za to, da se najde modus vivendi za prehodno službo na Koroškem, kjer je nastal vsled zahteve plebiscitne komisije glede odstranitve demarkacijske črte nov, dosedaj še nerazjasnjen položaj.

Večajmo!

Ako je bilo med nami še kaj priprostitih duš, ki so verjele, da liberalci ne misli tako hudo, kakor pišejo njegovi listi, da je na dnu srca vendar-le veren, ki bi, če bi šlo zares, potegnil z ostalim slovenskim ljudstvom in branil vero, če je bilo še kaj takih priprostitih duš, pravimo, so se morale v zadnjih dneh končno javno prebuditi iz svoje zmote. Ko je verno slovensko ljudstvo dobro leto po svetovni vojni zbralo svoje duševne sile za nov razmah, za nov polet, za nov napredek ter je za to priliko povabilo brate po krvi in brate po duhu, da so priča tej njegovi slovesni zaobljubi krščanski kulturi in delu zanjo, tedaj so prišli liberalci in so vpricho gostov pljunili v skledo svojega naroda in opsovali njega in njegove goste. Slovenskemu ljudstvu se je tu pripetila pekoča sramota, ki se pripeti posamezni pošteni in ugledni družini: da se nenadoma, ko ima goste v hiši, pojavi sin izgubljenec, pijan in bloden pa med preklinjevanjem in razbijanjem vprizori sramoten izgred. Ta sramota boli in peče, kakor posameznika tako tudi celi narod.

Pri tej sramoti ne sme ostati. Slovensko ljudstvo mora ta madež, kolikor se sploh da, oprati s sebe. To potrebo čutimo vsi. A kako naj to dosežemo?

Samo ena pot nam je odprta: Dokazati moramo bratom in svetu, da so ljudje, ki so na tako divjaški način krhili najelementarnejše zakone gostoljubja, omike, svobode in spoštovanja do tujega prepričanja — da se na visokost krščanstva niti ne sklicujemo — samo izrodek slovenskega naroda, izgubljeni sinovi odpadniki. Dokazati moramo, da je liberalci in Sokol pri nas izjema, plevel med pšenico. Sedaj mora biti končno kraj polovičarstva, da je kdo liberalci in Sokol, pri tem pa hoče še veljati za dobrega kristjana ali pa da hoče kdo, ki je v naših vrstah, paktirati z liberalci in jim popuščati, češ saj niso taki. Po tem, kakor so se obnašali o priliki naše mariborske kulturne prireditve, je vsaka iluzija v tem oziru nemogoča.

Kraj mora biti polovičarstva in slepomišenja. Kdor je veren, ne more in ne sme služiti stranki, organizaciji, ki ničesar ne sovraži bolj nego vero, kateri je krščanstvo tema in nazadnjaštvo, ki odreka pravemu, zvestemu duhovniku državljanska prava slavi in podpira pa duhovnike izgublence in odpadnike, ki proži roko smrtnemu narodnemu sovragu, ako je brezverec in framason, a steklo napada brata, ki koraka pod krščansko zastavo. Kdor misli, da more biti politično liberalci, prosvetno Sokol, versko pa kristjan, je resničen ali pa navlaščen norec, ki slepi sebe ali pa hoče slepiti druge. Ali — ali. Dvema gospodoma se ne da služiti. — Kdor pa je naš, naj bo naš z vsem srcem in naj se ne ozira nazaj. Naj se oni, ki so zadaj, ozirajo za nami: naše znamenje stoji visoko, vsakomur vidno, za vsakogar spoznatno. Pšenica se mora končno ločiti od plev.

Te ga vejanja se nam ni treba batf. Naj bo še toliko plev, zrna je vedno več. A zrno je verno delavno ljudstvo, pleva so izkoreninjenci — lažiinteligence in kapitalistični izkoriščevalci delavnega ljudstva. Večajmo torej neizprosno in dokazljivo verno, delavno, kulturno. Kar je drugačnega, to so pleva, ki ni brez njih najboljšo zrno. Večajmo, da operemo s sebe liberalno in sokolsko sramoto zadnjih dni!

Večaj, slovensko ljudstvo, pri prihodnjih volitvah, da ne pridejo kdaj Sokoli in tvoje žole in cerkve, v tvoje kapelice, na mostove in križpota in pomečejo in pomandrajjo križe in svete podobe. Citaj pazljivo knjigo zgodovine, ki se piše vsak dan v tvoji domovini in vse okoli nje. Uči se zlasti iz polpretekle in najnovejše zgodovine čehoslovaške. Pazi! Dočim socialistična in sokolska čehoslovaška v teh, za našo domovino in naše neodrešene brate tako usodnih in težkih dneh sklepa najozje prijateljstvo z Italijanom, prihaja krščanskomisleči Čeh in Slovak na naša slavja ter

